

Fart og spenning i Møre og Romsdal:

Skodjestraumen

Noen få mil utenfor Ålesund ligger Skodjestraumen, et av Norges mest spennende dykkemål. Området er kjent i dykkemiljøet for heftig strømdykking, en utrolig flora og for et yrende dyreliv. Kombiner det med 20-30 meter sikt, og du får et dykk du sent glemmer.

Tekst og foto: Steve M. Røyset
Modell: Leif-Roar Kjerstad

Anemone-eremittkreps, Pagurus prideaux, er en artig liten krabbe som man ofte finner i Skodjebraumen.

Mørkekysten er godt kjent for sine mange og flotte dykkeplasser, og dykking i Skodjebraumen er intet unntak. Straumen er blant de beste naturdykkene i området, og er absolutt noe du bør få med deg om du er i nærheten. Dykkingen her gjøres enklest fra båt, men med litt planlegging, sjekk av tidevannstabellen og utstyrsbæring kan man fint bruke bilen for å komme seg dit og dykke fra land. God oppdriftskontroll og en del loggde dykk bør være på plass før et slikt landdykk på egenhånd i Straumen. Med båt kan du dukke opp omtrent hvor du vil, og du slipper å ta hensyn til tidevannet. Straumen er det smaleste punktet innerst i Ellingsøyfjorden, og danner en trakt for tidevannet som fosser inn og ut av Skodjevika fire ganger i døgnet. De store vannmassene som passerer bringer med seg rikelig med næringsstoffer som gir grobunn til det rike arts mangfoldet.

Lillestraumen

"Lillestraumen" er den smaleste av de to strømmene i Skodjebraumen, og er den som gir deg størst fart. Her finner du også den største tettheten av dødmannshender.

Et fint båtdykk i Lillestraumen kan starte i området like under den nye broen på fallende sjø. Dykket begynner bokstavelig talt inne i skogen, der trærne bøyer seg utover vannet. Man følger veggen ned til ønsket dybde og bruker litt tid her og gjør unna den dype delen av dykket først. Store deler av veggen er nydelig tapetsert med sjønnellik, dødmannshånd, tarmsjøpung, sjøpølser og slangestjerner i store kolonier. Ta deg tid til å se på når sjøpølsene spiser. Brunpølsene sitter med sugekopper på berget og fanger føde med de lange, forgrenede armene som den stikker i munnen, en etter en, og rensker dem for næringsstoffer.

Innimellom dødmannshånd og sjøpølser finnes mange krabbearter, småfisk og andre små krabater. Disse sitter gjerne og venter på at noe godt skal drive forbi, eller tusler rundt for å finne neste måltid. Bruk litt tid på denne veggen, og studer detaljer og vegetasjon. Da skjønner du kanskje hvorfor området er yndet blant undervannsfotografer.

Når det blir grunnere og du nærmer deg 12 - 15 meters dybde kan du velge om du vil krysse Lillestraumen over til den andre siden, og bruke litt tid der, eller om du bare skal hoppe i det, følge strømmen og bli trukket igjennom sundet.

Fartsfølelse

Når du først kaster deg i det og blir med strømmen, får du mye fart. Det er utrolig heftig å bare fly vektløs av gårde. Følg med på teppet av dødmannshånd

i store kolonier som flyr forbi under deg, samtidig som du forsøker å holde kontakt med buddyen. Dette kan være krevende, men det går greit hvis man tar noen forholdsregler: Følg med, hold tett kontakt, ligg på lik dybde i vannet og sørg for at begge stopper på samme sted, så har man en god start. Hvis kun den ene stopper opp fyker den andre fort av gårde, og plutselig er du blitt solodykker. Det finnes noen "fristeder" bak store steiner der du kommer i le for strømmen og vanligvis kan sveve rundt helt uanstrengt. Ta en titt opp, og du ser taeskokgen som blaffer hardt i strømmen. Er du heldig får du kanskje et glimt av broen gjennom vannspeilet over deg.

Som for all annen dykking er det en god idé å få samlet alt løst utstyr så nært kroppen som mulig for å unngå å henge seg fast i noe. En frittflyvende reserveventil eller annet som fester seg mellom to steiner når du flyr av gårde i fem knop behøver ikke å være en ubetinget suksess.

Fredet steinbit

Steinbiten er den største fisken du kan forvente å møte i Skodjebraumen. Vanligvis ligger de i små sprekker og under steiner, men de kan også sees på bunnen midt ute i selve Straumen.

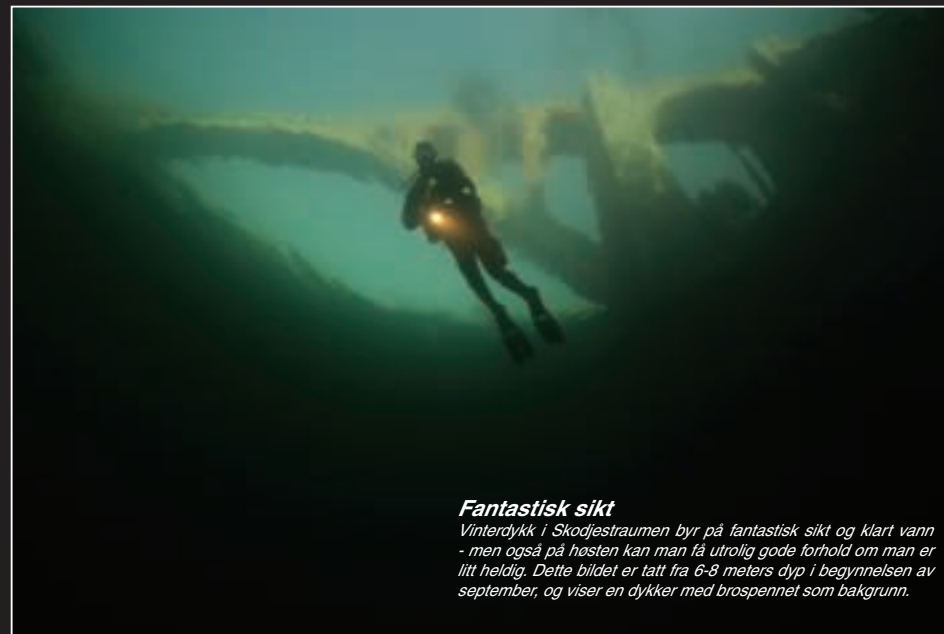
Når du flyr bortover noen centimeter over bunnen og treffer en steinbit, kan den komme brått på. Du risikerer å måtte utføre en unnamanøver! Ønsker du å se steinbit er nok det beste å lyse under steiner og i sprekker med en god lykt. I sommermånedene er det ikke uvanlig å se fem til ti steinbit på ett og samme dykk. Noe av årsaken til dette er at de lokale dykkerne har fredet steinbiten i Straumen, så den ikke skal havne på middagbordet. Dette øker sjansene for at også neste dykker som kommer får se steinbit. Det finnes flere store og små sandsletter i Straumen. Noen av dem ligger i roligere bakevjer og er godt egnet for en liten pause fra strømdykkingen. Stopp her et par minutter, og studer makrolivet som kan være svært interessant. I sommer-

Trives i strømmen

Steinbiten trives ofte i sterke strømmer, og Skodjebraumen er ikke noe unntak. Steinbiten er fredet av dykkerne, og derfor er det mange flotte eksemplarer å se.

Fantastisk sikt

Vinterdykk i Skodjebraumen byr på fantastisk sikt og klart vann - men også på høsten kan man få utrolig gode forhold om man er litt heldig. Dette bildet er tatt fra 6-8 meters dyp i begynnelsen av september, og viser en dykker med brospennet som bakgrunn.

FAKTA: Skodjebraumen

MED BIL: Fra Ålesund, kjør mot østover ca. tre mil mot Skodje. Ta av mot Brattvåg og Vatne (bomvei). Like etter bomstasjonen kan man, hvis den er åpen, kjøre igjennom den gamle tunnelen og over Lillestraumen til den store møteplassen midt på holmen. Normalt er det stengt for biler hit, og man kjører derfor vanligvis over den nye broen. Ta av til venstre like etter denne, og kjør til veisperring for gamlebroen ved Storestraumen. Parker bilen og bær utstyret til en egnet plass i forhold til tidevannet.

Som regel blir et landdykk minst komplisert dersom man starter og avslutter dykket fra tuppen på nordøstsiden av holmen, midt i sninga på full fjære. Med god planlegging og gode navigasjonsegenskaper kan du svømme medstrøms på restene av fallende sjø, og bli med tilbake til utgangspunktet når det flør igjen. Bommer du blir det fort en lang svømmetur til land, etterfulgt av bratt utstyrsbæring og en lengre spasertur for å finne bilen.

Tips: Planlegg nøye, glem de heftigste strømdykkene hvis du ikke har båt og ta med lokal kjentmann.

MED BÅT: Det er ca. en halvtimes båttur fra Ålesund sentrum med en rask båt. Fordelene med båtdykk er at en dykkeleder på forhånd planlegger dykket i forhold til tidevannet, anbefaler dykkerute og plukker deg opp der du måtte dukke opp. Dykking fra båt blir betraktelig enklere enn fra land. De lokale dykkesentrene tilbyr turer til omtrent 300-400 kroner for et enkeltdykk, og 400-500 kroner for to dykk.

Tips: Ta to dykk når du først har kommet deg til Skodjebraumen med båt, det koster bare litt ekstra. Ett med rolig strøm i sninga, så du får tid til å se deg om, og ett "supermanddykk" i full strøm. Husk at dykketurer til Skodjebraumen normalt må avtales på forhånd.

Anbefalt dykketidspunkt:

Båtdykk: Det kan dykkes både med strøm og i sninga. Fallende sjø er optimalt.

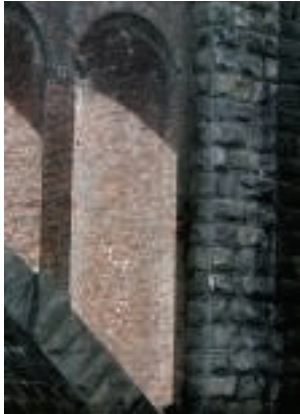
Bildykk: Det er ofte greit å starte på nordøstsiden av den lille øya (nærmest nybroen) og dykke i sninga på full fjære. Lokal kjentmann og/eller båt anbefales.

Vill fart med scooter

En scooter byr på mange fordeler i forbindelse med strømdykking, avhengig av hvor kraftig både scooteren og strømmen er. Er den sterk nok, vil den kunne trekke deg motstrøms slik at du kan kjøre de fineste passasjene i strømmen om igjen. Husk også på at sterk strøm stiller større krav til ferdigheter både med og uten scooter. Er du ikke vant med scooter bør du lære deg å beherske denne i mer kontrollerte omgivelser før du tar den med i Straumen.

Et populært scooterdykk i Skodjebraumen er å kjøre både Storestraumen og Lillestraumen på ett og samme dykk - og farten som oppnås medstrøms med scooter er mildt sagt upåklagelig!

Det gamle brospennet over Skodjestraumen er et vakker fotomotiv. Men det er først under overflaten man finner de virkelig flotte opplevelsene!

Skodjestraumen ligger idyllisk til ca. en halvtimes kjøring østover fra Ålesund. Det går an å dykke fra land her, men et båtdykk gir en ennå flottere og tryggere opplevelse. Fra båt kan man dykke når strømmen er på det sterkeste, noe som ikke anbefales fra land. Straumen går med opptil 6 knop gjennom det trange sundet mellom Kasholmen og Storholmen på sørsiden og fastlandet på nordsiden, og byr på fantastiske naturopplevelser. Foto: Per Eide

◁ og høstmånedene er det ikke uvanlig at sandbunnen myldrer av småkryp. Legg deg en halv meter over bunnen og se krabber, sjøstjerner, eremittkreps og nysgjerrige småfisk som svinsner rundt, og nærmest klatrer over hverandre som om det var trangt om plassen.

Storestraumen

Storestraumen har mange av de samme kvalitetene som Lillestraumen, men er ikke så intens. Farten er noe lavere, og vegetasjonen er litt mer spredt enn i Lillestraumen. Men også Storestraumen har sin sjarm, og både steinbiten og storkrabbene liker seg svært godt der. Er du på jakt etter tokilos gigantkrabber er dette plassen å lete! Man finner dem ofte på nattdykk når de kryper ut av sandhullene sine.

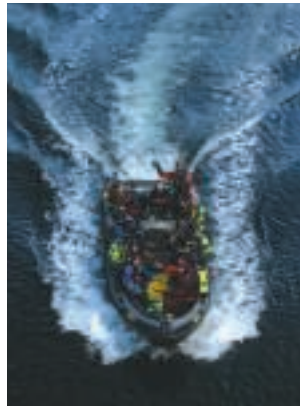
I Storestraumen kan man følge veggen medstrøms langs øya midt i sundet, lyse inn i sprekker, under steiner og langs bunnen. Kanskje ser du en sjarmerende hornkvabbe med dusk på hodet, som vokter eggene sine i en av sprekken. Her ser man også ofte svømmekrabber som er litt aggressive og svært raske i bevegelsene, sammenliknet med taskerabbene.

Scooterdykk

Man skulle kanskje tro at det å dykke med undervannsscooter i Skodjestraumen ville være helt bortkastet. Men det blir faktisk bare enda heftigere, og gir en ekstra dimensjon med bevegelighet og en helt unik rekkevidde. Med litt planlegging kan man fint rekke over både Lillestraumen og Storestraumen på ett og samme dykk, om strømmen ikke er alt for sterk! Å svømme eller kjøre motstrøms i Lillestraumen er vanligvis bare å glemme. Og hvem vil vel det? Man kjører selvsagt medstrøms for maks fart, og farten - ja den er selvsagt upåklagelig!

I motsetning til hva mange tror, handler faktisk ikke dykking i Skodjestraumen om å fyke igjennom på kortest mulig tid, men heller om å bremse ned og ta seg god tid. Det er først da man får med seg det yrende livet som finnes her.

Det er vanskelig å bli lei av Skodjestraumen for dem som liker flotte naturdykk med mye liv. Man snubler stadig over noe nytt som man ikke har sett før. Siktforholdene varierer selvsagt gjennom året som i resten av havet, men på det jevne kan man si at sikten er bra og som på Mørekysten forøvrig. □

Skodjestraumen ligger omtrent en halv times kjøring øst for Ålesund, ved tettstedet Skodje.

Hvem kan jeg dykke med i Skodjestraumen?

www.aasdk.no Ålesund sportsdykkerklubb (Luft, overnatting, skylling)
www.dykkerforum.no Dykkerforum AS (Luft, Nitrox, Trimix, skylling, oppbevaring)
www.dykkersenter.no Ålesund Dykkersenter (Luft, Nitrox, oppbevaring)
www.utihavet.no (Dykketurer + weekend/ukedagspakker inkl. overnatting)
www.teknisk-dykking.net (Dykketurer)

Balance

T-Black Buoyancy Compensator

If you drive for ultimate versatility, customizable comfort and getting details done into the T-Black BC.

WFFlex technology for customized fit, trident dynamic cut for perfect fit, multifunctional ergonomic pockets.

Find your perfect balance. Inside and out.

Keep down you want the best

www.scubapro-uwatec.com

